

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Neprankirana pisma se ne sprejemajo in rokopolji se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. Lastnik konsorcijskega lista „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, v pisarni zadruga in enojnim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina znesla: Za celo leto K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in o. r. mm po 10 v. Osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 v. Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljna vrsta 2.—

Mail oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačilo se izključno le upravi „Edinosti“ — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštoupravnični račun št. 841.653

Dnevi kronanja v Budimpešti.

Poizkusno kronanje v kronitveni cerkvi. — Prevoz insignij v cerkev sv. Matije. — Prihod članov cesarske hiše, avstrijskega kabineta in obeh zbornic.

Poizkusno kronanje v kronitveni cerkvi.

BUDIMPEŠTA, 29. (Kor.) Ob 9 dopoldne ste prišli Nijtu Veličanstvi kralj in kraljica v kronitveno cerkev. Poprej so se zbrali tamkaj vsi dostojanstveniki in funkcionarji, ki se udeležijo kronanja. Izvršena je bila poizkusna kronanja, pri čemer so izvrševali kardinal dr. Czernoch in vsi pridodani nadškofje in škofje in drugi dostojanstveniki dodeljene jim funkcije. Poizkušnje se je udeležil tudi ministrski predsednik grof Tisza. V spremstvu kraljeve dvojice je bilo več članov vladarske hiše. Pred deseto uro so Nijtu Veličanstvi, dostojanstveniki in funkcionarji zapustili cerkev.

Za drugo uro popoldne je bil določen prevoz kronitvenih insignij iz soban kralja v cerkev sv. Matije. Ob določeni uri so se zbrali za to določene osebe v kraljevih apartamentih. Ob 1/3 popoldne so zadone zdravni strelji v znamenje, da se prične slovesni izprevod s krono in insignijami iz grada v kronitveno katedralo. Sestoroprežni voz, ki je peljal skrinjo z insignijami v cerkev, je bil spremljan od kronske straže in se je pomikal skozi gosto natisčeno, veselo množico. Deset minut pred tremi je prišel slavnostni izprevod na trg Szent Haronsaga pred kronitveno katedralo. Zastavonoše, oba kraljeva komisarja in za eskorto krone defilirani člani državnega zbora so dvignili skrinjo iz odprtega voza in jo odnesli v slovesnem izprevodu v notranost cerkve. Nato je bil portal cerkve zaprt in prenešana krona z insignijami po predpisanih obredih v kapelo.

Prihod članov cesarske hiše, diplomatskih zastopstev in drugih odličnikov.

BUDIMPEŠTA, 29. (Kor.) Dotok tujih udeležnikov, ki hitre k slavnostim kronanja, narašča od ure do ure. Med došlimi gosti se nahajajo še skoraj vseh na dunajskem dvoru akreditiranih diplomatskih misij, dalje še generalnega štaba, baron Hötendorff, gen. polk. Kövess, skupni finančni minister baron Burlan, župan dunajski dr. Weisskirchner in policijski predsednik na Dunaju.

DUNAJ, 29. (Kor.) S posebnim dvornim vlakom, ki se je ob 9 dopoldne odpeljal z vzhodnega kolodvora, so se podali člani cesarske hiše k slavnostim v Budimpešto. Najvišja gospoda je sprem-

ljana od velikega spremstva. — Ob 9/25 je odpotoval poseben vlak s člani avstrijskega državnega zbora in sicer z deputacijo gosposke in poslanske zbornice.

Sprejem članov cesarske hiše.

BUDIMPEŠTA, 29. (Kor.) H kronitvenim slavnostim došli člani vladarske hiše so bili danes ob 6 popoldne slovesno sprejeti od deputacije obeh zbornic. Člani deputacije so se ob 1/6 zvečer zbrali v slavnostni dvorani kraljevega gradu. Točno ob 6 so prispeli člani vladarske hiše, ki jih je pozdravil škof Smreczanyi z navdušenim nagovorom. Na pozdrav je odgovoril nadvojvoda Maks s sledečim nagovorom: »Za prirčne pozdravne besede deputacije državnega zbora izrekam v lastnem imenu članov vladarske hiše, ki so prišli v Pešto na veliko slavnost kronanja, iskreno zahvalo. Vaš prihod, ki odgovarja stari tradiciji državnega zbora, smatramo kot posebno iskren izraz one odkritosrčne vdanosti, ki jo je narod vedno dokazal svojemu vladarju in svoji hiši. Izražamo pri tej priliki našo iskreno željo, da bi narod, ki je v sedanjem velikem boju dokazal svojo silo in požrtvovalnost, dosegel v polnem obsegu svoje plačilo. Izročite, prosim, naš prirčni pozdrav obeh zbornicam.« — Odgovor nadvojvode je bil sprejet z navdušenimi eljenci. Člani vladarske hiše so nato med živahnimi ovacijami članov deputacije odšli iz dvorane, s čemer je bila pozdravna slovesnost končana.

Prihod avstrijskih ministrov.

DUNAJ, 29. (Kor.) K slavnostim kronanja so prispeli danes zjutraj sledeči člani avstrijske vlade: minister za deželno brambo baron Georgi, železniški minister baron Forster, finančni minister Spitzmüller in trgovinski minister dr. Urban. Ponoči pridejo ministrski predsednik grof Clam Martinic, minister za javna dela baron Trnka in minister Bobrzenski. Železniški minister Forster, finančni minister Spitzmüller in trgovinski minister Urban, ki so prispeli semkaj v spremstvu strokovnih poročevalcev, so porabili dan najšnji dan za konferenco z ogrskimi resortnimi kolegi. Podali so se v to svrhu ob 1/2 dopoldne z referenti najprej v trgovinsko in potem v finančno ministrstvo. Ta posvetovalnja bodo trajala najbrže cel dan.

Avstrijsko uradno poročilo.

DUNAJ, 29. (Kor.) Uradno se razglša: 29. decembra 1916.

Vzhodno bojišče. — Severovzhodno in severno Rinnicu Sarata potiska Falkenhaynova armada sovražnika od postojanke do postojanke. V višinskem ozemlju severozapadno imenovanega mesta je bil sovražnik po avstrijskih in bavarskih četah generala Kraffta Delmensingena vržen vnovič. K tem pripadajoča bojna skupina flm. Ludovika Goldingena se nahaja pred Dedulstci v boju. Tudi južno krilo pod poveljstvom gen. polk. nadvojvode Jožeta se nahajajoče armadne fronte se je pripravljen napadu. Avstrijske in nemške sile so izrgale sovražnika v goratih dolinah Zabale, Naruje in Putne celo vrsto močnejših postojank in so pri Herzi severovzhodno Sosmezo zavzele z naskokom sovražne črte. Sovražnik je pri večeršnjih bojih v Vatahiji in v gorovju zapadno Focani ostavljal v naših rokah 3000 ujetnikov, 6 topov in 20 streljnih pušk. Dve severno nosenih važnih bojov. Avstrijsko letalsko brodogrje je dne 27. t. m. obmetalo z bombami po sovražnih četah močno posluževani kolodvor v Onesti. Več poslopj se je vnelo. Italijansko bojišče. — Na kraški visoki planoti je bil italijanski topovski ogenj včeraj živahnejši kakor v preteklih dneh. V Vipavski dolini je eden naših bojnih letalcev sestrelil eno sovražno letalo. Jugovzhodno bojišče. — Neizpremenjeno. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

Nemško uradno poročilo.

BEROLIN, 29. (Kor.) Veliki glavni stan, 29. decembra 1916.

Zapadno bojišče. — Prestolonaslednikova armada: Na zapadnem bregu Moze so izvršili včeraj ob višini 304 in južnem pobočju »Mrtvega moza« deli pešpolk št. 13 in 155 in filzirske polka št. 37, vsi slavnostni iz bitke ob Sommi, sunke v francoske postojanke, izvršena priprava potom artiljerije in učinek minov, ki so postale infanteriji neobhodno potrebne, so pripravile napadnim

talcev in odlikovan tudi že z najvišjim redom hrabrosti, redom pour le merite.

Bolgarsko uradno poročilo.

SOFIJA, 28. (Kor.) Macedonska fronta: Severovzhodno Dojranskega jezera je poizkušal bataljon sovražnika po močni topovski pripravi prodirati proti vsemu Brestu in Akandjall, a je bil po našem ognju ustavljen. Na ostalih točkah fronte slab topovski ogenj. V dolini Vardarja brezuspešno delovanje sovražnih letal. — Romunska fronta: V Dobrudži živahen boj pred Macinom.

SOFIJA, 29. (Kor.) Generalni štab poroča:

Slabo artiljerijsko delovanje na vsej fronti. Bolgarska in nemška artiljerija se obstreljevali v Bitollu sovražne čete, ki so pred mestom izvajale kretanje. — Romunska fronta. — V severozapadnem kotu Dobrudže se ofenziva nadaljuje po načrtu. Zasedli smo tankaj Rachel.

Turško uradno poročilo.

CARIGRAD, 28. (Kor.) Iz glavnega stan se poroča: Kavkaška fronta: Na desnem krilu za nas ugodne praske, pri čemer je imel sovražnik izgube. V središču je bil napad sovražnika odbit.

Sovražna uradna poročila.

Italijansko uradno poročilo.

28. decembra. — Ugodno vreme je na vsej fronti pospeševalo topovsko delovanje, ki je bilo na Krasu južno Fajtega hriba posebno srđito. V zadnji noči je eden naših oddelkov z nenadnim napadom zavzel neko pred našo fronto se nahajajočo 200 m visoko višino.

Nemški odgovor na ameriško noto prispel v Washington.

WASHINGTON, 29. (Reuter. — Kor.) Besedilo nemškega odgovora na Wilsonovo noto je prispelo danes semkaj.

Odgovor entente na mirovno noto.

LONDON, 28. (Kor.) Reuterjev urad javlja: »Daily Telegraph« je izvedel, da je bil odgovor alirancev na nemško noto od udeležnih vlad odobren. Predsednik Wilson bo najbrže kmalu v posesti besedila, nakar je odpošlje takoj osrednjim vlastim. Tako vojskovoje se kakor tudi nevtalne države bodo spoznale potem, da ni nobenega upa, da bi se pripravilo alirance od tega, da bi se kdaj odrekli možnosti svoje zmage na korist miru, ki bi bil toliko časa, dokler obstoja nemška vojaška sila, le nemški mir. V odgovoru je pojasnjeno zelo obširno, za kaj se bojujejo aliranci in da bodo, da napravijo konec nemškemu nasilnemu gospostvu, stali tak pogoj, ki bodo precej drugačni od starih papirnatih garancij. Napačno bi bilo domnevati, da se je zakasnil odgovor vsled zavlačevanja vlade. Treba je časa, da se zvezne vlade natančno pomenijo.

LONDON, 28. (Kor.) Reuterjev urad javlja: »Times« pišejo: Izročitev osvojenih ozemelj in odškodnina so pogoj, ki jih je treba izpolniti ne le pred zaključkom miru, ampak sploh predno se prične kaka pogajanja za mir.

Švedsko-danski mirovna nota.

DUNAJ, 29. (Kor.) Kraljevi švedski poslanik, baron Beck-Friis in kraljevi danski poslovodja de Lerche sta izročila danes v ministrstvu za zunanje zadeve enako se glasečo noto, ki se glasi v slovenskem prevodu sledeče: »Po naročilu svoje vlade imam čast, da sporočam Vaši ekscelenci sledeče: Kraljeva vlada je z živahnim zanimanjem zaznala predloge, ki jih je ukrenil predsednik Združenih držav ameriških v svrhu, da se olajšajo koraki za dosegajo trajačnega miru. Čeprav se kraljeva vlada prizadeva, da se izogne vsakemu vmešavanju, ki bi zamoglo užaliti upravičena čustva, vendar smatra, da bi zametala svojo dolžnost napram lastnemu narodu in človeštvu v celoti, ako ne bi izrazila globoke simpatije do vseh prizadevanj, ki bi pripomogla k temu, da se napravi konec naraščajočemu trpljenju in izgubam moralnega in človeškega značaja. Vlada izraža nado, da bo Wilsonova inicijativa dovela do rezultata, in odobrava plemeniti namen, ki ga je vodil pri tem.«

Carjevo dnevno povelje.

Odsklonitev mirovnih pogajanj.

PETROGRAD, 28. (Petrograjska brzojavna agencija. — Kor.) Vrhovni poveljnik je izdal na armado in mornarico naslednje dnevno povelje:

Sredi miru je Nemčija, ki se je že dolgo časa skrivaj pripravljala na to, da bi si podvrgla vse evropske narode, pred dvema letoma nenadoma napadla Rusijo in prisilila njene zveste zaveznike Francosko in Anglesko, da se zvežejo z nami in udeležijo boja. Popolno preziranje načel mednarodnega prava, kakor ga je pokazala Nemčija in se je izražalo v kršenju belgijske nevtalnosti ter neusmiljeni okrutnosti Nemcev napram mirnemu prebival-

stvu po njih zasedenega ozemlja, vse to je polagoma združilo vse evropske vele-vlasti proti Nemčiji in žnjo zvezani Avstro-Ogrski. Pod pritiskom nemške armade, ki je bila zaradi svojih tehničnih sredstev izredno močna, ste bili Rusija in Francoska tekoma prvega vojnege leta prisiljeni, odstopiti nasprotniku dele svojega ozemlja. Začasni neuspeh ni zlomil duha naših zvestih zaveznikov in tudi ne vašega, moje hbrabe čete. Istočasno se je z naporom vseh moči dežele polagoma izravnala razlika med našimi in nemškimi tehničnimi sredstvi. S tem se pa nasprotnik že dolgo pred tem časom, že jeseni 1915, ni mogel polastiti več nobenega koščka ruskih tal, dočim pa je spomladi in posebno v poletju doživel celo vrsto strahovitih porazov in je na vsej naši fronti prešel iz ofenzive v defenzivo. Očividno so se izčrpale njegove moči, dočim pa moč Rusije in njenih hrabrih zaveznikov brezdvomno in trajno narašča. Nemčija čuti, da je blizu časa njenega končnega poraza, čas vračila za vse kršitve prava in po njej storjene okrutnosti. Zato Nemčija, kakor je v času svoje premoči nad močmi svojih sosedov nenadoma napovedala vojno, sedaj, ko čuti svojo slabost, predlaga nenadoma zaveznim državam, da bi se pričeli mirovni dogovori. Naravno hoče Nemčija pričeti ta pogajanja, preden stopnja njene slabosti popolnoma pride na dan, pred končno izgubo svoje odporne sile. Istočasno poizkuša, da bi ustvarila lažne domneve o moči svoje armade, izkoriščati svoje začasne uspehe v Romunski, ki še ni imela časa pridobiti izkustev o sedanjem načinu vojevanja. Če pa je bilo Nemčiji mogoče, Rusiji in njenim zaveznicam napovedati vojno in jih napasti ob času, ki je bil zanje najneugodnejši, je zaveznikom, med katerimi se sedaj nahaja tako močna Angleska in plemenita Italija, ko so se ojačili tekom vojne, sedaj pač z njihove strani mogoče, da prične mirovna pogajanja v trenutku, ki ga bodo oni sami smatrali za ugodnega zase. Ta trenutek še ni prišel. Nasprotnik še ni pregan iz ozemelj, katerih se je polastil, zagotovljena še ni izpolnitev po voljni ustvarjenih nalog Rusije: zasedenje Carigrada in morskih oziroma ustanovitve v vseh svojih tleh, sedaj ločenih delih svobodne Poljske. Sedanja sklenitev miru bi pomenjala neizbranje neizrecnih, junaških naporov ruske armade in mornarice. Ti napor, še več, sveti spomin hrabrih, na bojiščih padlih simov Rusije ne dopušča niti pomisli na mir do končne zmage nad sovražnikom, ki je bil tako drzen, da je mislil, če je bilo od nega odvisno, da je pričel vojno, da je na enak način odvisno tudi od njega, da se konča, kedar želi on. Ne dvomim, da je vsakega zvestega sina svete Rusije, i tistega, ki z orožjem vstopa v vrste svojih hrabrih čet, i onega, ki dela v notranjosti dežele, da se ojačuje vojaška moč Rusije, ali opravlja svoje mirno delo, prešinja zavest, da se more mir vsiliti nasprotniku šele tedaj, ko bo pregan z naših ozemelj ter končno uničen nam in zvestim našim zaveznikom pada trdno poročilo za nemogočnost ponovitve svojega brezvestnega napada in trdnogotost, da bo s silo okoličin samih prisiljen, izpolnjevati obveznosti, ki jih bo moral sprejeti v smislu mirovne pogodbe. Bodimo torej neupogljivi v trdnem zaupanju v našo zmago, in Vsemogočni blagoslovi naše zastave in jih iznova ovčena z neminljivo slavo! On nam podeli mir, ki bo vreden junastev mojih slavnih čet, mir, za katerega bodo bodoči rodovi blagoslavljali vaš spomin, ki jim bo svet.

Avstrijski ministrski svet.

DUNAJ, 28. (Kor.) Danes se je vršil pod predsedstvom ministrskega predsednika, grofa Clam Martinica ministrski svet, ki so mu prisostvovali vsi člani kabineta. Posvetovalje, ki se je pričelo dopoldne, je trajalo z malimi presledki do sedmih zvečer.

Novi vitoš Zlatega runa.

BUDIMPEŠTA, 28. (Kor.) Kakor poročajo listi, je imenovan cesar kuzza Ladislava Batthyanyi — Stramanna, grofa Avrelia Dessewify, grofa Julija Andassy in barona Samuela Josika za viteze Zlatega runa.

Rekonstrukcija romunskega kabineta.

PARIZ, 28. (Kor.) Agence Havas javlja iz Jasija: Romunsko ministrstvo je bilo z vpoklicem več članov opozicijskih strank preosnovljeno. Bratiano ostane ministrski predsednik in minister za zunanje stvari, Take Jonescu je minister brez portfelja. Tudi princ Cantacuzene, Grecianu in Istrati postanejo člani kabineta.

Krliza v konservativnem veleposvestu na češkem.

Precej pozornosti je vzbudila v političnem svetu naše države vest, da je v konservativnem veleposvestu na Češkem, oziroma v njegovem zastopstvu v gospodski zbornici prišlo do navskrižij, ki so dovedla do izstopa manjšine iz stranke. — Nemška glasila so pozdravila ta dogodek z vidnim zadovoljstvom in izvajala iz njega

ga dalekosežne zaključke za prihodnji razvoj političnih razmer v državi. Mi smo se iz previdnosti vzdržali vsake lastne sodbe o tem dogodku, dokler se nismo nekoliko orijentirali. Danes moremo izpregovoriti nekoliko besed.

Ne moremo oporekati pomembnosti temu dogodku. Kajti konservativno veleposvesto je važen komponent politike na Češkem in s tem tudi skupne notranje politike v državi. To pa iz dveh razlogov: po svoji močnini poziciji v deželi sami vsled družabne in gospodarske potence in pa po svojih zvezah in vplivih, segajočih do najvišjih sfer. Ako bi konservativno veleposvesto res opustilo svoje stike z življenjem naroda češkega in se pridružilo nasprotnikom njihovih aspiracij, bi moglo imeti to velikih in dalekosežnih posledic.

To bodi pripoznano. Drugo vprašanje pa je, ali so zaključki nemških listov iz nastalega navskrižja res opravičeni? Niso! Tudi, če bi manjšina res hotela ostaviti dosedanje poti, ostaja še vedno dejstvo, da hoče večina ostati zvesta dosedanjim tradicionalnim smerem svoje politike: da torej ne misli na to, da bi stopila v vrste nasprotnikov češkega naroda in njegovih aspiracij.

Oglejmo si najprej postanek navskrižja! Nekateri člani konservativnega veleposvesta — med temi tudi sedanjí ministrski predsednik grof Henrik Clam-Martinic — so v volilnem odboru predlagali manifestno izjavo, ki naj vsebuje med drugim: 1.) Konservativno veleposvesto je vedno vztrajalo pri tem, da treba vsem avstrijskim plemenom priznati v državnih temeljnih zakonih utemeljeno pravico do varovanja in negovanja svoje narodnosti in svojega jezika! Zato pa vežejo vsa plemena tudi enake dolžnosti do države. — 2.) Z žalostjo opaža konservativno veleposvesto večletno državi sovražno rovarstvo delo gotovih elementov, ki je v pravih pripadnikov češkega plemena ohladilo sveta čustva državljanske dolžnosti in vojaške časti. Tudi v zaledju so zločinske agitacije dozorele sadove in sovražniki češkega naroda so beležili z ostro natančnostjo, da so posamezne militarne formacije iz čeških dopolnilnih okrajev na bojišču odrekale in do niso — posebno v prvih mesecih vojne — mogle odgovorjati zahtevam. Treba pa naglasiti z zadoščanjem, da se je stvar razveseljivo in odločno zboljšala, kakor pričajo številne izjave lojalnosti, tako posebno povodom izpremembe na prestolu. In nevhvaležni bi bili, ako ne bi z opravičenim ponosom priznavali, s kakim smrt prezirajočim pogumom se bore in krvavo zvesti sinovi češkega naroda v vrstah naše hrabre vojske in koliko jih je umrlo za domovino na bojišču. 3.) Kričeče krivično bi bilo, ako bi hoteli — kakor se to poizkuša z raznih strani — izrečeno grajo razlegniti na ves češki narod in ako bi iz nečestnega vedenja posameznikov hoteli izvajati očitke proti skupnosti naroda. Proti takim nameram moramo nastopiti, ali obenem moramo ponovno in vedno naglašati, da smo pred vsem dobro avstrijska stranka, da hočemo ostati to, da tiste obžalovanja vredne dogodke obsojamo najstrožje, ter da nimamo s tistimi samostojnimi dogodki nikakega stika.

To so glavni momenti iz predloga izjavne manjšine, ki jih je pa večina odklonila, vsled česar je manjšina izstopila. Od strani večine se to glasovanje opravičuje v glavnem:

Ne bi oporekali predlogu, če bi se bili dali v razgovor taki slučaj in sumari, torej tudi tisti, ki so se pripetili pri posameznih pripadnikih drugih plemen. Ker pa iniciatorji akcije niso storili tega, je zadočila vsa akcija enostranski, proti češkemu narodu naperjen značaj. Naš posredovalni položaj napram obeh plemenoma nam ni dovolil, da bi pritrdili predlogu, ker bi se s tem pregrešili proti fundamentalnemu načelu našega programa, ki nam narekuje enako pravico napram obeh plemenoma. One dogodke obsojamo, ali za to ni trebalo nobene posebne izjave in bi bilo pretlo ugledu stranke, če bi to svečano manifestirali, ker je pri vsakem avstrijskem patrijotu tako stalščo že v naprej ugotovljeno. Predlog manjšine pa ni samo enostranski, marveč ne upošteva gotovih dejstev. Ni res, da so patrijotične izjave češkega naroda šele novejšega datuma. Ta trditev je zajeta iz časopisja, ki mu — v kolikor gre za češki narod — ni posebnega resno do resnice, ki vsak dogodek s slastjo pretirava ali pa, da le škoduje češkemu narodu. Čeh Palacky je bil, ki je avstrijsko državno idejo tako točno formuliral, kakor nikdo pred njim in nikdo za njim. Kakor leta 1866, tako ni češki narod tudi v tej vojni, — kar se tiče požrtvovalnosti in patrijotizma — razmerno zaostajal za nobenim drugim plemenom, in žaljivo bi bilo za ta marljivi narod, ako bi ga radi grehov poedincev hoteli staviti na sramotni oder. Če razni nemškorojadikalni uredniki iz takih podozirljivih slučajev napravljajo glavne in državne akcije, naj že bo; ali resni politiki ne smejo nikdar z vo do vred metati in jarek tudi otroka in se morajo pri vsaki akciji vpraševati, najprej, ali bodo res koristili napovedanemu namenu.

Tu ima sedaj čitatelj spis in protispis.

Iz predloga manjšine in odgovora večine so nam jasno pred očmi postanele vzroki in naravi krize, nastale v češkem konservativnem veleposestvu. Jasno nam je pa tudi — in to bodi v resno svarilo tistim našim, ki se je preradi dajajo impresijonirati po manevrih in zvrčanih nasprotnih listov — da predlog manjšine ni napravljen proti pravicam češkega naroda, da jih marveč izrecno priznava kot opravilne in zakonite, utemeljene v državnih osnovnih zakonih. Jasno je, da do navskrivanja ni prišlo radi stvarnih razlik v naziranjih, marveč le iz razlogov taktike, ker je večina odklonila predlagano akcijo, ki naj šele dokazuje nekaj, kar je notorično in samo ob sebi umljivo, ki bi torej skromno postavila v luč dvomov in jo torej kompromitirala. Glavno pa je, da se je večina tako odločno zavzela za češki narod, njegove pravice in njegovo čast. Do navskrivanja ni prišlo torej iz principiellnih razlogov, ker se obe skupini izrekate za pravice naroda in s tem manifestujete, da v glavni smeri ostajate zvesti svoji tradicijalni politiki: enake pravice za oba naroda. Manjšina se je le brez potrebe predalec zaletela radi pojavov, ki jih obsoja tudi večina. Le zlohotnost, nagon do pretvarjanja in zvrčanja dejstev, najgriša mala fides more torej iz te krize izvajati zaključke, kakršne so izvajali nekateri nemški listi in insinuirati možem s tako minolostjo, kakoršnja ima rodbina Clam-Martinicev, da bi hoteli prestopiti v tabor sovražnikov naroda, s kršenjem zakonov odrekati mu v teh zakonih utemeljeno pravo, torej prelomiti zapoved tiste lojalnosti, ki jo manjšina v svojem predlogu s tolikim poudarkom označa kot vrhno dolžnost vsakega državljanca. Posebno, kar se tiče sedanjega ministrskega predsednika, grofa Henrika Clam-Martinica, moramo odklanjati tako misel, ker ima v zupuščinu po svojem predniku, istega imena, grofu Henrik Clam-Martinicu, zabeleženo resnico, ki mu govori, da bi z vsakim takim polkuzom, kakor mu ga insinuirajo nemški listi, doživel polom — resnico, ki velja še posebno glede češkega naroda: ničesar mu ne morejo, dokler ostaja sebi zvest — proti samozavestnemu narodu je vsako ministristvo prešibko!

Nu, dejstvo je, da nemški listi vztrajno trde, da je grof Clam-Martinic obljubil uvedbo nemškega drž. jezika. Ne verujemo tega sicer sedaj ne z ozirom na tradicije glasovitih njegovih prednikov in ker smatramo sedanjega ministrskega predsednika kot bistrovidega sodobnega, modernega državljanca. Če pa bi vendar prišlo — možno je na vse zadnje tudi to — da se bo gospod grof res hotel preleviti od nositelja tradicije svoje rodbine k izvrševalcu zahtev nemškega centralizma, potem ga poučijo dogodki, da bo končno prešibek na toliko strani, kolikor je plemen, ki zahtevajo svojo hrano, svojo politično veljavo in svoje nacionalno življenje v tej državi.

Razne politične vesti.

Razkol v konservativnem plemstvu na Češkem. O tem dogodku govorimo danes na drugem mestu, kjer izražamo svoje dvome na tem, da bi se izstopivši člani — med temi tudi sedanjí ministrski predsednik grof Henrik Clam-Martinic — hoteli res izneveriti tradicijam stranke, v kateri so zavzemali doslej odlično mesto in za katere načela so bili doslej odlični bojovníki. Te naše dvome podkreplja član stranke, grof Ivan Lažansky, v dopisu v praško »Union«, kjer globoko obžaluje nastali razkol, a dostavlja: »Vkljub tem žalostnim dogodkom imam zanesljivo nado, da se enotnost stranke ohrani. Pri glasovanju smo zastopali nazor, da ne kaže, da bi se dogodki, ki jih obžalujemo, po naši stranki še bolj spravljali v javnost, ker ne more in ne sme nihče dvomiti na naši dinastični zvestosti. Vse nas prevlečajo ista sveta čustva, ki se združujejo v devizi: za Boga, cesarja in domovino. Mi vsi želimo močnejše Avstrije, v kateri naj vsa kraljevstva in dežele in vsi narodi nahajajo svojo pravico in srečo!! In tako se hočemo zbirati okoli svoje svete zastave svojega uverjenja, ki so jo nosili naši očci, ki je prebila vse politične viharje in ostala neomadeževana.« — Grof Lažansky ne pravi sicer izrecno, misli-li, da se izstopivši člani povrnejo v stranko, pač pa je uverjen, da stranka — in to je glavno — ostane edina. Kot taka pa ostane tudi — četudi v nekoliko skrajnem številu — močnejši faktor v političnem življenju kraljevstva češkega in države. Grof Lažansky je uverjen, da stranka kot taka ne opusti stikov z narodom češkim. In to uverjenje potrja ravno dejstvo, da je odkrito nastopila proti manjšini. Potemtakem ni nevarnosti, ki so se je mnogi bali, da bi konservativno veleposestvo kot tako v svoji celoti ubralo druge smeri na škodo naroda.

Aprovizacijske stvari.

PRODAJA PURANOV.

Danes, 30., in jutri, 31. t. m. se bodo prodajali purani, ne da bi bilo treba izkazati se z izkaznico za živila.

CENA.

Celi purani po K 784 kg, posamezni kosi po K 856 kg. Purani se bodo dobivali v naslednjih mesnicah:

Calin, Boroevičeva ul. 18; Saffaro, ul. Istituto 28; Pangoni, ul. Giulia 18; Bruna, ul. Beccherie 1; Perlati, Sanità 9; Rocchelli, ul. di Piazza Piccola 2 (za magistratom); Rumetz, Largo Santorio 2; Rodella, ul. Beccherie 11; Polli, ul. Acquedotto 13; Cossich, ul. Foscolo 2; Wenghersin, ul. Foscolo 16; Loy, ul. Barriera 43; Levi, ul. Beccherie 6; Stanich, ul. S. Giusto 10; Jenco, ul. Istituto 4; Stabile, ul. S. Michele 5; Polacco, ul. Settefontane 46; Rodella,

ul. Giulia 1; Krassnig, ul. del Bosco 2; Kastellitz, ul. Giulia 67; Borgbolo, ul. Lazaretto vecchio 52; Carniel, ul. Istituto 22; Polli, ul. Istituto 38; Loy, ul. Donato Bramante 4; Barison, ul. Giulia 11; Rossi, ul. Farneto 3; Pinter, Farneto 9; Lenarduzzi, ul. Amalia 23; Fabbro, ul. Marije Terezije 43; Rocchelli, ul. Marije Terezije 31; Cirilli, ul. Ponte 3.

Domače vesti.

Smrtna kosa. V Malem Lošnju je umrl nekdanji tržaški policijski ravnatelj Krištof Busich v 61. letu svoje dobe. Bil je rodno okoličan — od Sv. Ivana, a politično in narodno brez vsake barve. Bil je pač uradnik starega kova: služil je marljivo in izvrševal dobljene ukaze. Po svojem umirovljenju je več let živel v Barokovljah, a par let sem v Malem Lošnju, kjer je končal svoje življenje v razmerno nevisoki starosti. Bil je vedno bolj šibkega zdravja.

Smrtna kosa med begunci. Iz Novega mesta nam pišejo: Dne 27. decembra t. l. je umrl po kratki bolezni v 76. letu svoje dobe g. Rajmund Znidarčič, bivši župan v Renčah pri Gorici, oče gospoda okrajnega komisarja in voditelja goriškega okrajnega glavarstva, sedaj v Ajdovščini. Pokojnik je bil ugleden posestnik, po vsej vipavski dolini znana oseba. Kakor tisoči drugih, je moral na stara leta zapustiti toli ljubljeno domačo vas ob tihi Vipavi ter iskati zavetja pod tujo streho. In tu je bil kot izruto drevo, ki so mu korenine ostale v domači zemlji. Žalost po zapuščenem domu, razrušenem po krutem sovražniku, je pospešila konec njegovega življenja. Vročja želja njegova, da bi se še enkrat povrnil v domovino in da bi tam po vojni dokončal večer svojega življenja, se ni izpolnila. Pokojnik zapušča vdovo, vnukinjo-siroto in prej imenovanega sina, čegar družina tudi biva v Novemestu že dlje časa. Nepričakovana smrt prej vedno veselega in čilega starčka je zbudila med tukajšnjimi begunci splošno sočutje. Pogreb se je vršil v petek (včeraj torej, ur.) na tukajšnje pokopališče. Bodi pokojniku lahka dolejška zemlja! Preostalim naše sožalje.

Akcija Nj. c. in kr. Veličanstva »za otroka«. Njeno c. in kr. Veličanstvo, ki je v zalovanju po pokojnem monarhu in v težki vojni nadlogi premisljeno sprejelo po Previdnosti izročeno mu nalogo matere dežele, je našlo tolažbo v tem, da se more vodilno udeležiti vsakega pomožnega delovanja za ubogo in nahajajočo se v stiski. Njeno Veličanstvo je priredilo zbirko na korist bedo trepih otrok, ki je — istotako kot istovrstna akcija blagopokojnega monarha — pod devizo »za otroka«. Zbirka prispevkov iznaša že 1.300.000 K v gotovini, a v blagu v vrednosti okoli 3.000.000 K. S tem pa je storjen le začetek. Vsem tistim, ki imajo srca za najsiromašneje in najpotrebnejše pomoči, za bedo otrok, velja poziv Njenega Veličanstva, naj pripomorejo k blaženju velike bede. Vse oblasti, ki imajo najgloblji vpogled v razmere narodov, duhovniki vseh veroizpovedanj, zdravniki, učitelji, možje in žene, ki služijo socialnemu pomožnemu delovanju, vsi naj vidijo v tem poziv, da svoja izkustva in svojo izprevidnost stavijo v službo stvari; pa tudi matere, ki jim je Bog podaril cvetoče otroke, in očete, ki jim je bilo dano, da so svoje vzgojili v vrle člane človeške družbe, so pozvani in povabljeni, da se združijo na velikem delu v znamenju: »za otroka!« Volja Njenega Veličanstva cesarice je, da vse prebivalstvo ve, da se jej sploh ne more napraviti večjega veselja, nego s tem, da se najširši krogi z največjim uspehom udeležijo tega dela. Vsakeinu udeležniku je zagotovljen božji blagoslov.

Besedi naj sledi dejanje! Se vedno se nadaljuje čudna igra v nemškem časopisu: v hreščeče glasove narodne bolehnosti in gospodstvaželnosti se vmešavajo akordi — miru, sporazumljenja in tolerance med narodi v naši državi. »Tagespost« piše: »Pravičnost vsem, predvsem celotni državi sami, katere življenje je pogoj za vse njene dele. To načelo smo si osvojili v vojni in po tem načelu je treba delovati. Ne proti narodom, ne po nevarnem načelu divide et impera, temveč z narodi na ustavnem potu je treba ustvariti bodočnost, ustvariti veliko in močno državo, državo večih narodov, ki se zveže s sestersko državo onstran Litve enakorodna v močno monarhijo, ki tirja lahko prostora na solncu pred vsem svetom, in to ne le po zaslugi vrlih sinov na bojiščih, katerih se te dni spominjamo v dvojni meri, temveč tudi po notranji utrditvi. Ako novi možje, ki so bili poklicani v kronski svet, obdario narode s takimi deli, potem si pridobijo zaupanje in najdejo zvesto pomoč na vseh potih. A dokazov bo treba, ne obljub! Izpolnitev, ne samo obetani. In ako hoče sreča, potem ta božič ni samo zadnji v vojni, temveč tudi zadnji in stari slabotni Avstriji. Prihodnji božič pa nas bo zato imenoval s ponosom pripadnike države, katere ime bo zvenelo in veljalo po vsem svetu.« — »Slovenec« je ponatisnil ta izvajanja graškega lista pod naslovom: »Besedi naj sledi dejanje!« Tako je! Beseda je listič na velli, ki ga odnaša vsak vetrček! Dejanje daje šele besedi vrednost in vsebino. Besed smo čuli dovolj lepih sedaj in tudi v minulih časih iz ministrskih foteljev. In ako nemški listi resno mislijo s takimi lepimi besedami in res hočejo, da beseda ne ostane — le beseda, potem mora slediti kot prvo dejanje: formalna izjava, da se odrekajo prekomernih radikalnih zahtev ter da se ne povrnejo žaljivi nikdar več! Kajti načelo, ki so si je — po besedi v »Tagespostu« — osvojili v tej vojni, enostavno izključuje tiste znanee nemškoračkalne zahteve.

V restavraciji »Balkan« se bo vršila na Silvestrovo prijeteljska zabava.

Silvestrov večer se priredi v nedeljo, 31. t. m., ob 8 zvečer v dvorani »Del. kons. društva« pri Sv. Jakobu. Na sporedu so razne pevске in glashbene točke. Prosto-voljni prispevki so namenjeni za božični-ubogim otrokom otroškega vrta pri Sv. Jakobu.

Rojanski »Sokol« priredi jutri, v nedeljo, točno ob 5 popoldne v dvorani »Konsumnega društva« v Rojnu »Silvestrov večer«. Spored je zelo zabaven. O polnoči živa slika. Vstopnina 50 v za osebo, sedeži 20 v. Čisti dobiček je namenjen junaškim braniteljem našega Primorja.

Silvestrov večer bo jutri, v nedeljo, ob 8 zvečer pri Sv. Ivanu v zgornjih prostorih »Konsumnega društva« pri cerkvi. Spored: 1.) Sattner - Gregorčič: Nazaj v planinski raj, mešan zbor. 2.) Stritar: Pokoncu glave, deklamacija gca. Kralj. 3.) Dobrodošli, veseloigra v enem dejanju: 4.) Venček slov. nar. pesmi, mešan zbor. 5.) »Doktor Hribar«, veseloigra v 1 dejanju. 6.) Laharnar: Kadar mlado leto, mešan zbor. 7.) Polnočni prizor. Med posameznimi točkami svira salonski orkester. Po sporedu prosta zabava. Vstopnina s srečko 40 vin. Vršilo se bo srečkanje za jako lepe dobite in bo poslovala šaljiva pošta. Serviral se bo čaj, kava, pecivo in še marsikaj dobrega. Z ozirom na to, da gre čisti dobiček v korist vojnim sirotam in CMD, se pričakuje obilne udeležbe.

Vsem Slovcem in Slovcem voščijo veselo božične praznike in obenem tudi veselo novo leto naslednji vojak pešpolka 107.: Josip Maver iz Doline pri Trstu, Iv. Stofa iz St. Petra na Krasu, Plahuta Al. iz Batuj, Lavrenčič Andrej z Vrhpolja, Fatur Pavel iz Bače, Valenčič Franc iz Jaturja, Fajdiga Josip iz Postojne, Vrgan Matija iz Popete in Demitrič Vaso iz Bosne.

13-leten dečko — pobegnil. 13-letni Stanislav Furlan je dne 14. decembra pobegnil od svojega doma v Dutovljah in se ni vrnil več. Dečko je za svoja leta slaboten, okroglega obličja, črnih las, črnih obrvi, nosi sivo jopo, kratke hlače ružave barve, volnene bele nogavice, okroglo čepico. Odšel je v smeri proti Trstu. Govori slovensko. Kdor bi kaj vedel o njem, naj blagohotno sporoči na naslov: Ivan Krbovac, Dutovlje na Krasu, proti povrnitvi stroškov.

Poziv za noveletna voščila. Prosimo vse naše cenjene inzerente, čitatelje in sploh vse one osebe, ki želijo uvrstiti v našem listu noveletno voščilo za dan novega leta, naj se pravočasno javijo ustmeno ali pisмено podpisnemu, ker prekasne naročbe ne bomo sprejemali, ako ne bomo imeli prostora v listu.

Inseratni oddelek »EDINOSTI«.

MALI OGLASI.

Flno prekajeno meso brez kosti proda Mlekarska zveza, ul. Valdira o 28. 820

Nemški žepni koledar (Vormerk Valender) ob-agašoj nove poštno tarife in koledar, dnevi napovedi vojne itd. Prodaja se povsod do 30 vin. komad. Zaloga Corso 31. Deangeli. (822)

Pisarniškega postreznika iščemo za takoj. Pri- blizno 14 letnega dečka iz dobre rodbine, z lepo pisavo. Ponudbe osebno v spremstvu očera ali varuha od 8 do 12 dopoldne. »Koruna« ulica Geppe št. 15, II. 826

Marmelada je naprodaj v večji količini. Via Valdira o št. 29. M. Mozetič. (280)

Cikorija je naprodaj v večji količini. Via Valdira o št. 29. M. Mozetič. 182

Zaklje vsake vrste kupuje Jakob Margon Via Solitaria št. 21. 769

2500 škatlic čokoladnega nado- mestka Maršner je danes dospelo in se prodaja škatlica (90 dkg netto) po K 15.—. Pojasnila daje Kari Rexinger, Via Kandler št. 7 od 9—9½ in od 2 — 3. (J)

Na debelo samo za preprodajalce.

Nogavice, sukanec, pipe, milo, gumijske podpetnice, razni gumbi, denarnice, mazilo za čevlje, električne svetiljke, baterije, pisarnski papir, kopalni svinčniki, zapanke, prstani rdečega krifa, krema za brado, šlice, razna rezila, robei, mrežine za brke, pletenine, srajce, spodnje hlače, ugledala, ustniko, razne glavniko, zapanke »Patent Knöpfe« in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica S. Nigolo št. 19. 26

Kabaret-Varietè MAXIM

Trst - Via Stadlon 10 - Trst

Odprti od 8½ zvečer naprej

Cena: I. vrste K 2. II. vrste K 1.

ZDRAVNIK

Med. Dr. Karol Perničič

stanuje v Trstu, ul. Giulia 76 III. n. (zraven Dreherjeve pivovarne) in ordinira v ulici Carintia 39, I. od 3 do 4 pop. za notranje, nervozne in otroške bolezni (blizu cerkve sv. Antona novega.)

ZAHVALA.

Za vsestransko izkazano sočutje povodom prebriske izgube mojega nad vse ljubljenega soproga

Baltazarja Klaminger

izrekam tem potom svojo iskreno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za udeležbo pri pogrebu.

Posebno se zahvaljujem vsem uradnikom in poduradnikom c. k. policije, ki so pokojniku izkazali zadnjo čast s prekrasnim vncem in s korporativno udeležbo pri pogrebu; rojanskemu župniku, msgr. Jurica, in hvaležno se zahvaljujem spoštovani družini Viktorija Kalister za izkazano dobroto in sožalje.

Bog tisočero plati!
Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 4. januarja 1917 ob 8 uri zjutraj.
TRST, dne 29. decembra 1916.
Helena Klaminger.

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni in nepozabni soprog, oče in stari oče, gospod

Rajmund Znidarčič

posestnik in bivši župan v Renčah pri Gorici

preminul po kratki bolezni, previden s tolažili sv. vere v 76 letu svoje starosti v Novemestu na Dolenjskem.

Pogreb millega pokojnika se je vršil včeraj, v petek 29. t. m. iz hiše žalosti gosp. Košaka na tukajšnje pokopališče.

Bodi mu lahka dolejška zemlja!

NOVOMESTO, 30. decembra 1916.

Globoko žalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

C. kr. tržaška deželna sodnija, sedaj v Opatiji,
daje na znanje, da je njen velespoštovani predsednik, gospod

Josip Milovčič

vitez Franc-Jožefovega reda, c. kr. deželnosodni predsednik
danes po kratki in mučni bolezni v reškem sanatoriju umrl.

Pogreb se bode vršil v nedeljo, 31. decembra 1916, ob 11. uri predpoldne iz Črnikovice (Volosko) na pokopališče na Voloskem.

OPATIJA, dne 28. decembra 1916.